

თვე	მან. კ.	თვე	მან. კ.
12	10	6	6
11	9 50	5	5 50
10	8 75	4	4 75
9	8	3	3 50
8	7 25	2	2 75
7	6 50	1	1 50

ცალკე ნომერი — ერთი შაურა.

ივერი

გაზეთის დასაკრედიტად და გერძო განცხადებ-
ათა დასაბეჭდად უნდა მიჰმართონ: თეოდორ
რელაქციას, ანალ-ბეზუთის ქუჩაზე, სან-
ლი № 9, შავრდოვი ს საგაზეთოს, ცენტრალ-
ურს ჭ გრიქოვის წიგნების მაღაზიას.
ფასი განცხადებისა: ჩვეულებრივი სტრი-
ქონი რვა კაპ.

1877—1886 წელიწადი

საბოლოო და სალიტერატურო გაზეთი

1877—1886 წელიწადი

ათა-ფინანსების უკიდურესი გაჭირვება, შემ-
დგომი ნომერი გამოვა შაბათს 31-ს
მაისს.

კლავსინისაზან

განმეორებით ვაცხადებთ სა-
ეკლესიო, რომ ვისაც მსო-
ლოდ 5 მანეთი აქვს შემოტა-
ნილი და მაისის დამდეგს და-
ნარჩენი სუთი მანეთიც არ წა-
რძობადგანა, — გაზეთის ცხადება
მოქცნა. (10—2)

დანიშნული 22 მაისს სა-
ცხადებო კრება
**ქართული
დრამატული
სამხატვრო
სამსახურისა**
პროგრამისათვის, 1
ივნ., დილის 11 სთ. (ან-
წინასწარ თეატრში).

ბანსხადება.

25-ს ამ მაისს დანიშნული მო-
რივი კრება „ქართველთა შორის
წერა-კითხვის გამავრცელებელ სა-
ზოგადოებისა“ არ შესდგება, რად-
განაც კანონიერი რიგები მწვერთა
არ შეიკრიბა და ამიტომაც დანიშ-
ნულ იქმნა ამ მორივი კრებისა-
თვის მეორე ვადა 3-ს ივნისს, სა-
დაამოს შვიდს საათზედ, არწრუნი-
სეულს თეატრში.

ველეტონი

გურულების ყოფა-ცხოვრება

ყოველ ეკონომიურ საგანს ორი
დიდი ნაწილი შეადგენს: წარმოება
და ნაწარმოების მოხმარება. ამის და-
გვარად განვიხილოთ გურიის ეკონო-
მიური მდგომარეობა, ე. ი. შევტ-
ყოთ რას აწარმოებს აქ ხალხი და
როგორაა ჰმარობს ნაწარმოებსა.

გურულების უმთავრესს საქმეს შეა-
დგენს ხევა-თესვა, ანუ უკეთ რომ
ესთქვათ, თონხა-თესვა. მაგრამ სანამ
ამაზედ ვიტყვოდეთ რასმე, საქირა
გაეცნოთ მკითხველს ვერ აქაური
სახნავ-სათესი მიწა-ადგილი. — ყველამ
კარვად იცის, რომ გურია მთიან-ტყიანი
ქვეყანაა. აღმოსავლეთის მხარეს იწ-
ყება ორი მთა; პირველი არის აკა-
რა — გურიის მთა და მეორე ფარსმის
მთის გაგრძელება, რომელსაც გურია-
ში უწოდებენ ნიგოთის ქედს. ეს
მთები ორმოცის ვერსის მანძილზედ
სულ ორის-სამის ვერსით არ არიან
ერთმანეთზე დაშორებულნი, მაღალი
წვერები ერთმანეთს მოპირდაპირედ
უდგანან, ტოტები-კი ერთმანეთზედ

ტფილისი, 28 მაისს

რამდენსაც ტყეში შორსა და შიგ-
ნით შესდინართ, ამბობს რუსული
ანდაზა: იმოდენად უფრო მეტი
შემსაო. სწორედ ესე მოგვდის
ჩვენს ბ-ნ დიმიტრი უიფიანის წე-
რილის გამო: რამდენსაც მეტს
გუკვირდებით მის ნათქვამს, მით
უფრო მეტს ბარდებსა ვპოვუ-
ლობთ.

ჩვენ რომ ჩვენს სესხა 10 და
12% ს ვაგანდებოდით, ვუხეზა ჩვენს
ბანკებს ბ-ნი უიფიანი: ისინი კი (ესე იგი,
ისინი, ვისგანაც ბანკები სესხულობენ) 6%
გვეჯერდებიან... და სხვანი.

მტკნარი უცოდინარობაა იმის
მხრით, ვინც ამას გულ-დაჯერებით
იტყვის. ბოდიშს ვინდით მკითხვე-
ლებთან, რომ ძალა-უნებურად
გვაძიულებენ სიტყვა გაზაგრძე-
ლოთ და ანბანი საადგილ-მამუ-
ლო კრედიტისა გადავავითხოთ.
ბი რა ვერ გაუგია ბ-ნ დიმიტრი
უიფიანს: სიძვირე თუ სიიფერე კრე-
დიტისა საზოგადოდ ორის საგნის
რაოდენობით გამოიხატება. ამ ორს
საგანში ერთი ცვალებადია და მე-
ორე უცვლელი. თავსა რომ
A დავარქვათ, სარგებელს B და
სიძვირეს კრედიტისას X, ჩვენი
აზრი ამ ფორმულით გამოითქმის:
B X 100 = X.

ყველამ ვიცით რომ ესე, **A**
ესე იგი, კრედიტი ხან იფუია,
ხან ძვირი. მაშასადამე ჩვენს
ფორმულაში X მუდამ ცვალება-
დია. რომ ეს უეჭვადი ცვალება-
ლობა X-ისა გამოიხატოს, ამისა-

გადახლართულ-გადამბულია. ამ მთე-
ბის დაყოლებაზე მოქცეულ სურების
საზოგადოებას თავზედ ცისარტყელა-
საით დასცქერის ვიწრო ზოლი ცი-
სა. ძირს დაჭრილ ლომსაეით მიღრია-
ლებს მდ. სუფსა. სურების საზოგა-
დოებიდამ დაწყობილი ეს მთები
თან-და-თან განწედი იწვეიან, ერთმა-
ნეთს შორედებიან და პირველი სომ-
ხეთ დასავლეთისაკენ მიდის ჩოლო-
ქამდის; მეორე კი იხრება ჩრდილოეთ-
დასავლეთისაკენ და თითქმის შე
ზღვამდის მიახწევს. ამ ნაირად მთე-
ბის მდებარეობა გურიას ორ-თითის
სახეს აძლევს. ამ მთების დაშვებულ
კალთებზედ დასახლებულია ორი
მესამედი ნაწილი მთელის გურიის
მცხოვრებლებისა, რადგანაც აქ ადგი-
ლიც ამდენადვე მეტია, ვიდრე ვაკე გუ-
რიაში. მთიან გურიაში კაცი ვერ ნახავს
ნახევარ ვერსის სიგრძე-სიგანეზე ვაკე
ალაგს; იშვიათია აგრეთვე იქ რამო-
დენიმე საყენი უტყეო ადგილი. სო-
ფელი ამ ნაწილში ისეთ მიუღვამელ
ადგილას არის გაშენებული, რომ
კაცსაცა და პირუტყვსაც უძნელდება
თავისუფლად სიარული.

გურიის ამ გვარ გეოგრაფიულ
მდებარეობას მოსდევს ორი შედეგი:
პირველი, — სახნავ-სათესის მიწის ნა-

თვის საჭიროა A და B შორის,
ესე იგი, თავსა და საგებელს შო-
რის ერთ-ერთი იცვლებოდეს და
მეორე უცვლელი იყოს. მოკლე
ვადიანი კრედიტი, როგორც
არის, მაგალითებრ, საკომერციო
ბანკის კრედიტი ამ ორს საგანში
თავსა უცვლელია და ჰქვდის, და
მაშასადამე კრედიტის სიძვირის გა-
მოსახატავად მეორე საგანს, ესე
იგი, სარგებელს უნდა სცვლიდეს.
ესეც არის: საკომერციო ბანკი
თავსა უცვლელია ასს-ასზედ ანგა-
რიშობს და სარგებელს კისცვლის,
ხან შვიდია, ხან რვა, ხან ცხრა და
მეტრია.

საადგილ-მამული კრედიტში
კი სარგებელი, რაც არის, უც-
ვლებელია, მაგალითებრ, ტფი-
ლისის ბანკისა სულ მუდამ 6% -ია.
მაშასადამე, ამ შემთხვევაში სიძვირე
კრედიტისა რომ გამოიხატოს,
თავსა უნდა ხან აიწიოს, ხან დაი-
წიოს. ესეც არის: ჩვენს გირავ-
ნობის ფურცელს ასზედ ექვსი
სარგებელი აქვს. როცა ფული
ძვირია, ამ ასზედ ექვს არა ჰკმა-
რობს ფულის მსესხებელი და
რადგანაც სარგებელი გირავნობის
ფურცლისა უცვლელია, თავსა
სცვლის იმის კვალობაზედ რამო-
დენის სარგებლის ადებაც უნდა,
ხან ათს თუმანი ფურცელში რვა
თუმანს იძლევა, ხან ცხრას, ხან
მეტს, ხან ნაკლებს. როცა ათის
თუმანს გაცემა, მაგალითებრ, შვიდ
და ათ მაურად უნდა, მაშინ ათ
თუმანს გირავნობის ფურცელში
რვა თუმანს აძლევს, იმიტომ რომ,

ჩვენის ფორმულისამებრ, $6 \times 100 =$
 $7\frac{1}{2}$. როცა ფულის მსესხებელი
სჯერდება მარტო 6%, მაშინ ათს
თუმანი გირავნობის ფურცელში
ათ თუმანს ნაფდს ფულს იძ-
ლევს.

ამ სახით, საკომერციო ბანკი ბა-
ზარში გადის და იძხის ათის თუმ-
ნის ნაფდის სესხება მინდა, რა
სარგებელს დამჯერდებითო. ამის
პასუხად ფულის ბაზარი ეუბ-
ნება ხან 7%, ხან 8%, ხან მეტს,
ხან ნაკლებს. საადგილ-მამული
ბანკი კი გადის და იძხის: ექვს
ნაფდს მანათს გვირდებით სარგე-
ბელსა და რამოდენა თავს მამ-
ცემითო. პასუხად ბაზარი ეუბნება
ხან 80 მანათს, ხან 85, ხან 90, ხან
მეტს, ხან ნაკლებს და ეს პასუხი
ბანკის გირავნობის ფურცლების
ფასით გამოითქმის ხოლმე. მაშა-
სადამე, კაცმა რომ სთქვას ისინი,
ვისგანაც ბანკები ფულებს სესხუ-
ლობენ, 6% გვეჯერდებიანო, ისიც
უსათუოდ უნდა სთქვას, რომ ჩვე-
ნის ბანკების ათ თუმანი გირავ-
ნობის ფურცელი ათს თუმანს ნაფდ
ფულად გადის.

ესელა ვკითხოთ ბ-ნი უიფიანს, ვა-
უწუოს, — როდის უოფილა იმისთა-
ნა ბედნიერი დრო, რომ ჩვენის გი-
რავნობის ფურცლის ათს თუმანში
ათი თუმანი ნაფდი ფული ეძლიოთ?
თავის დედაში არა უოფილა, თა-
ვის დედაში ჩვენის ბანკების გირავ-
ნობის ფურცელი ათ თუმანი
97 მანათს ზევით არ ასულა. თუნდ
რომ ეს შემთხვევაც ავიდოთ, მაინც
კიდევ შევცდომას კაცმა სთქვას, რომ

ისინი, ვისგანაც ჩვენი ბანკები ფულ-
სა სესხულობენ, 6% გვეჯერდებიან,
იმიტომ-რომ ექვსს მანათს წელი-
წადში 97 მანათში გვეჯერდებიან და
არა ათს თუმანში. ზემო ადნიშნუ-
ლი ფორმულა ამოქმედეთ ამ შე-
მთხვევაში და ამას ცხადად დაინა-
ხავთ.

ეს შეცდომა კიდევ არაფე-
რია. ბევრს ზიანს არ მოიტანს,
იმიტომ-რომ აქ ციფირი თავის
უტყუარს განაჩენს იტყვის, რაც
უნდა საქმე ჰხლართონ. სამწუხა-
რო და უოვლად შეუწყნარებელია
იმისთანა უმართლო იმედები, რა-
მელსაც მარტო სადერდელის ამ-
ლა შეუძლიან უმეცარის კაცისა
და სხვა არავეთარი ღირსება არა
აქვს.

„ისინი, ესე იგი, ისინი ვისგანაც
ჩვენი ბანკები ფულსა სესხულობენ; 6%
გვეჯერდებიან და როგორ 5% -საც არ
დაგვეჯერდებიან, როდესაც 4% -იც სანაჭ-
რელია იმითვისო“, ბანკებს ბ-ნი უი-
ფიანი.

მერე ვინ უმწიოთ, თუ კი ეგრეა.
ეგ რომ მართალი იყოს, მაღე
მტერი მოგვიკვდეს, მაღე ისინი
აისრულდებნენ თავიანთ ნატურა-
სა. მაგისათვის საგამა აიღონ და
6% -იანი გირავნობის ფურცელის
ფასი ისე ასწიონ, რომ ათს თუ-
მანზედ ხუთი, ანუ ოთხი მანათი
სარგებელი მოუვიდეთ. თუ ხუთი
ენატრებათ, მაშინ ათ თუმანი გი-
რავნობის ფურცელში თორმეტ
თუმანს მისცემდნენ და თუ ოთხი —
ხუთმეტს თუმანსა, რადგანაც პირ-
ველ შემთხვევაში $100: 5 = 120: 6$

კლებლობა და მეორე, მიწის შემუ-
შავების სიძნელე. ერთი ქცევა (მესა-
მედი დესიატინისა) სათესი მიწა ჩვენ-
ში ხშირად 30—40 თუმანად ფა-
სობს. დიდა აქ ღალაცა: სანახევროდ
აღებულ მიწიდგან შესახვედრი წილი
მოალღებ მიწის პატრონს შინ უნდა
მიუტანოს. თუ ღალა ფულად არის
ნაწარმოებული, ქცევაში 10—25 მანა-
თამდის უნდა იხადოს კაცმა ყოველ-
წლობით. ღალა მიწის ღირსებაზე
დამოკიდებული ან და იმაზე, თუ რა
ითესება. საღალო მიწები მარტო ვა-
კე გურიაშია და ეკუთვნის მთლად
თავად-აწარმოებას. შორეულის მთე-
ბიდგან მოდიან აქ გლეხები სამუშა-
ოდ და მთელს ზაფხულის განმავლო
ბაში ორჯელ-სამჯერ ძლიეს-ლა ელირ-
სებათ ხოლმე თავიანთ მთების ნახვა.
მთებში თუმცა მოდის კარგი მოსავა-
ლი, მაგრამ ვერ იფარავენ თესვა-მა-
რგლის ღრის თავებებისაგან, და შემო-
სელის ღრის დათებისაგან.

მიწის შემუშავებაც ჩვენში ხვირია-
ნად არ იციან. ვაკე გურიაში ხმარე-
ბაშია ცალ-ულელა კაცი, რომელიც
უსწორ-მასწორად სჩიქნის ხოლმე
ნიადგის ზემო თხელ-პირსა. მთიან
გურიაში ამ უხვირო კაცის ხსენებაც
არ არის, რადგანაც ამ მიუღვამელ

ადგილებში ხარბი ფეს ვერ იკიდ-
ებენ; ამიტომ შეუდგებიან ხოლმე
გლეხები ამ მთებს თონებით ხელში
და თან ფესის შესამარგებელ ალაგს
იკეთებენ და თან დათესილ მიწას
სთხრიან. რასაკვირველია, ამ ნაირის
წესით შემუშავებულს მიწას დიდის
მოსავლის მოყვანაც არ შეუძლიან.
რაც უნდა რბილი და თხელი იყოს
ნიადგი, ყოველს შემთხვევაში უბრა-
ლო თონს — მეტადრე მოხუცებულის
და ბაღების ხელში, — არ შეუძლიან
იმისი მთლად ამოთხრა და შენძრევა.
სახნისიკა და თონიც სთხრიან მიწას
იმდენად, რომ შიგ ჩათესილი მარ-
ცვალი ფრინველების ასაკენკად არ
გახდეს. კარგი კიდევ, რომ ყოველად
მადლიანი ჩვენი მიწა არა ჯიუტობს
და ცოტად თუ ბევრად მაინც მოსა-
ვალს იძლევა.

* *

სთესავენ გურულები ღალა და
სიმინდს. ამ მცენარების მოყვანა სწო-
რედ რომ ვაგება. თონხა-ფიწელა-
ფოცების შემდეგ, გურულმა უეჭვე-
ლად უნდა გამარგლოს ყანები და
სამჯერ მაინც უნდა გათონოს; თუ
მეტი არა, ნაკლები არ შეიძლება,
თორემ ზღვასაეით მოდებული ბალა-

ხი სრულიად ჩაწთქავს ყანასა. აი
შემოვიდა ნათესი და დიწყო „კრე-
ვა-ტუნა“, — თუ მეტად არა,
ხუთჯერ მაინც უნდა შემოაუა-
როს თითო თავ ღალასა და თითო
ტარო სიმინდსა. მთიან გურიაში მთე-
ლის წლის სარჩო გლეხმა სამჯერ
უნდა გადაიტან-გადმოიტანოს თავის
ზურგზედ გოდრებით: პირველად მი-
აქვს კალოზედ, სადაც სიმინდს არ-
ჩვენ და ღალას აგროვებენ, კალოე-
ბიდგან „ნალიებში“ და სისიმინდო-
ებში, რომელიც თითო ყანებშია გა-
კეთებული, ბოლოს ყანებიდგან შინ.
როდესაც ღალას საჭმელად ხმარო-
ებენ, ქალებმა ერთი ამოდენა ღრო
კიდევ უნდა მოახმარონ მის გაკეთე-
ბას. ამას დაუმატეთ ისიც, რომ მთის
ხალხმა სახლის საძირკველში ჩასა-
ყრელად ყოველი ქვა და უკანასკნელი
„კვედლი“ (წვირილი წინელები, რომ-
ლითაც შენობას ჰხურვენ ხოლმე)
უნდა გამოიტანოს თავის ზურგზედ
„მაგი ტყის შუა-გულიდგან და შორე-
ულის მდინარის ნაპირიდგან; დაუმა-
ტეთ, რომ ყოველის ნაბიჯის ვალ-
დგმავედ წინ თონხა და არნადს უნ-
და მიიმძღვინებდეს, რომ არ დიმი-
ტურეს, — და მაშინ წარმოიდგენთ,
როგორ ებრძვის გურული ბუნებასა.

* *

და მეორეში - 100: 4=150: 6. რა-
ტომ არ იძლევიან, თუ 5% და
4% მათთვის სანატრელია?

ამას თავი დავანებოთ და ერთი
ეს ვკითხობთ ბ-ნს ყოფიანს: სად
ეგულება მაგისტრანთა ბოლოში ფუ-
ლისა, რომ 5% და 4% სჯერდე-
ბოდნენ სარგებლად? თვითონ სა-
ხელმწიფომ, რომლის სახელი და
ქონებითი შეძლება ისეთია, რომ
ჩვენი ბანკები მთელის თავისის ავ-
ლა-დიდებით მასთან მტკრდავს არ
გამორჩებიან,—თუ კი სახელმწი-
ფომ, ვამბობთ ჩვენ, სესხი ვერ
იმოვა 6% ნაკლებ მთელს ვერ-
ვაში, ჩვენმა ბანკებმა 5% და 4%
როგორ უნდა იმოვოს! ეგრედ
წოდებული „ოქროს რენტა“ რა
დაჯდა ხომ ყველამ იცის, რომ
სხვა არა ვსთქვათ-რა. ერთს იმის-
თან სახელმწიფოსაგან ადებულს
ვალს ვერ გვაჩვენებენ, რომ 4 1/2%
ნაკლებ დასჯდომოდეს და ჩვენ
ბანკებს კი ეუბნებიან: რატომ
4%, თუ 5% ფულს სესხად
ვერ მოულოდნენ... ჩვენ კი
გვარწმუნებენ, რომ ფულის ვაჭ-
რობისათვის 5% და 4% სანატრე-
ლია... თუ სანატრელია, „ოქ-
როს რენტა“ რად დაუჯდა სა-
ხელმწიფოს 6 1/2%? სად იყვნენ მაგ
5% და 4%-ის მონატრულნი ფუ-
ლის ვაჭრობები? სიზმარში ნა-
ხუდნი თუ არიან. ჩვენ იმას ვჩი-
ვით, რომ სიზმარს რა ხელი უნ-
და ჰქონდეს საზოგადო საქმეში?

თავად აზნაურთათვის დაწესე-
ბულმა სახელმწიფო ბანკმა ძლივ-
ძლივით შესაძლოდ დაინახა 5%-
დ ფულის შოვნა და ჩვენს ბანკებს კი
ეუბნებიან: არამც თუ მაგ სარგებ-
ლით, მაგაზედ ნაკლებითაც ნატ-
რულდობენ ფული გასესხონ და
თქვენ კი ვერ მიგივინათ ადგი-
ლი.

სარგებელი ორის ნაწილისაგან
შესდგება: ერთი სარგებელი სამა-
ტისა (процентъ роста) და მე-
ორე სარგებელი საფრთხილობე-
ლისა (процентъ риска). რაოდენ-
დავს ვალის ამდები სანდოა, იმა-

ყოველ გაზაფხულის დამდევს გუ-
რული მუშა თავის თავს ორ ცეცხლ-
შუა ჰგონობს. პირველად ის ანგა-
რიზობს, თუ რამდენი ქვეა მიწა
უნდა დათესოს, რომ მომავალ
წლის მოთხოვნილებასა და ხარჯს
პასუხი გასცეს. ანგარიზობს და თა-
ღარიგს ისე იქვრს, რომ მოსავალი
საკმაო იყოს თავის ჯალაბობისა, ში-
ნაურის ფრინველებისა და საქონლისა,
სტუმრებისა, გარდასახადისა, მკვრი-
სა და სხვა ამ გვარისათვისა. ამ ანგა-
რიზით იმან უნდა დათესოს თითქმის
სულ რაც მიწა აქვს და თუ არ ეყო,
საღალოდ უნდა აილოს მიწა. მეორე
მხრით, ის კარგად ჰხედავს, რომ ამ-
დენის დათესვას და მოვლას ვერ აუ-
ვა. რა ქნას? არ იცის, როგორ მოა-
ხერხოს: არ დათესავს იმდენს, რამდენ-
ის მოვლაც არ შეეძლება, კარგად
იცის, რომ მარტივად და აპრილდამ
უშველად უნდა ხელი მიჰყოს სარ-
ჩოს, ყიდით ან სესხებით, მოპოვებს.
თუ დათესავს, საჭიროებისა და გე-
რად, მაშინ ყველას ვერ მოუვლის და
ყანები წაუფლენ. ჩვენში ძლიერ ხში-
რად მოხდება ხოლმე, რომ გლეხი
დათესვით კი დასთესავს ხოლმე, მაგ-
რამ ბალახი ხშირად ისე ერევა, რომ
მოსავალი სრულიად უფუტდება. ამას

დენად ეს საფრთხილობელი სა-
რგებელი ნაკლებია და იმადენად
ნაკლებ უჯდება ნასესხები ფული.
თუ სახელმწიფო ბანკს 5%-იან
გირავნობის ფურცლებით შესაძ-
ლოდ დაუნახავს ასზედ ასის ნა-
დის ფულის შოვნა, ეგ იმიტომ-
რამ მისდა მიმართ იმ ნაწილს
სარგებლისას, რომელსაც ჩვენ
საფრთხილობელი ვუწოდებთ, ად-
გილი ან სულ არა აქვს, ან თუ
აქვს, ძალიან ცოტა. ეგრედ უნდა
იყოს, იმიტომ-რამ ჯერ სახელი
სახელმწიფოსი რა არის ნდობის
მოსაპოვებლად და ამას ზედ დაუ-
მატეთ კიდევ მისი ქონებითი ძალა.
სულ სხვაა კერძო ბანკი, მერე
იმისთანა ბიროსზედ შორიდა სუს-
ტი, როგორც ჩვენი ბანკებია. აქ
საფრთხილობელი ნაწილს სარგებ-
ლისას შესანიშნავი ადგილი უჭი-
რავს. რადგანაც ამისთანა ბანკს
ისე არ ენდობიან, როგორც სა-
ხელმწიფოს სახელით შემოსილს
და მთელის სახელმწიფო ქონებით
დახაზირებულია. ამ საფრთხი-
ლობელის ნაწილად დღეს ბიროს
ნასესხები ფულში სახელმწიფო ბანკ-
ზედ 1 3/4%-ს მეტს გვპირდებიან
ჩვენ, თუ მხედველობაში მივიღებთ
აწინდელი კურსი ჩვენის გირავ-
ნობის ფურცლისა, ესე იგი, ას
მანათიანში 97 მანათი.

ესლა ვიკითხოთ: თუ გარემოე-
ბა ფულის ბაზრისა ესეთია, ნუ თუ
ძალიან სათაკილოა ჩვენის ბანკები-
სათვის, რომ მათ 1 3/4%-ით ნაკ-
ლებ ენდობიან, და ამიტომ ნასესხს
ფულში მაგადენად მეტს ართმე-
ვენ, ვიდრე სახელმწიფო ბანკსა!...
გარდა ამისა, ესეც ვიქონიოთ სახე-
ში, რომ ჯერ, როცა ჩვენი ბანკები
ექვს მანათს ჰპირდებიან წელიწად-
ში და 97 მანათზედ მეტს ფულის
ბაზარი მაგ სარგებლით ფულს არ
აძლევს სესხად, 5 მანათი რომ გა-
მოაცხადოს, რადან მისცემენ? აბა
მოიფიქრონ ეგ იმათ, ვისაც ჰგო-
ნიათ, რომ სარგებლის მეტ-ნაკ-
ლებობა მარტო სესხის ამდებზეა,
ესე იგი, ამ შემთხვევაში ჩვენს ბან-

ქანთან აქ ყანის წასვლას, დაკარგ-
ვას. ამ ორ ცეცხლიდამ იხსნის გუ-
რულსა წადისა იმედი. ნაღს იმას
ეძახიან ჩვენში, როდესაც ყველა მე-
ზობლები ერთს დღეს რომელსამე გა-
ჭირებულს და წასასვლელად მომზა-
დებულს ყანის პატრონს, მიეშველე-
ბიან ხოლმე იმ იმედით, რომ ესეც
გაჭირებულს თავის მეზობელს ამ ნი-
რსავე სამსახურს გაუწევს. ეს ჩვეუ-
ლება მეტად სასარგებლოა ჩვენში.
„ნაღს“ დახმარებით გლეხი სთე-
სავს, უფლის და ინახავს ყანებს, თუმ-
ცა ნაღი მას არც იაფად უჯდება.
ეთქვათ, გლეხმა დათესა ყველა მი-
წები, რამდენიც თავის ანგარიზით
საჭიროდ დაინახა,—საქმე მაინც საუ-
თუოა. იქნება ანგარიზში როგორმე
შესცდა, ვერ გამოიანგარიშა დაწე-
რილებით ყველა მოსალოდნელი გა-
სავალი, ან კიდევ შემთხვევა მომავალ
წელში რამე ფაფარაკი; იქნება გა-
რისხდა ბუნება და არ მოვიდა ნაე-
რაუდები მოსავალი,—მას ჩამოუვარდე-
ბა ოჯახში სიმშობილი და გაცხარებუ-
ლის მუშაობის მაგიერად ის დარბის,
დამშეულის ცოლ-შვილისათვის სა-
მე დღიური ლუკმა იზოვოს.
ხშირად ხდება ხოლმე მთიან გუ-
რიაში ყანების „დამქანება“, ე. ი.

კებზეა დამოკიდებული და არა
სესხის მომცემლებზედაც, ესე იგი,
ფულის ბაზარზედ. ასზედ ექვს
მანათს სარგებელს ჰპირდებიან
და ფულს ძლივ-ძლივით მოუ-
ლოდენ, მოსულან და იხსიან, ხუ-
თი და ოთხი დაჰპირდით და ნა-
ტვრით მოგაყრიან ფულსაო.
ვისი შეცდენა უნდათ ამითი, არ
ვიციოთ, ეს კი ვიციოთ, რომ ამისთა-
ნა სიზმრით პირს ჩაიტყბარუნებს
უქმი გაცი და საქმიანი კი არ აჰყუ-
ბა, რადგანაც ამისათვის არც ხა-
ლისი და არც მოცალეობა ექმნე-
ბა.

ბოდიშს ვინდით მკითხველების
წინაშე, რომ სიტუვა გრძობად
მოგვდის და ჩვენის დაპირებისამებრ
დღეს ვერ ვათავებთ დაპარასკა
ბ-ნ დიმიტრი ყოფიანის წერილის
გამო. ამ წერილის თავშივე ვსთქ-
ვით, რომ რაც უფრო ვუკვირდე-
ბით ამ წერილს, მით უფრო ბევრს
გასახსნევს კანქა ვპოვებოდით.
ამ კვანძების გახსნას ხელს არ მოკვი-
დებდით, რომ მაგ კვანძებს ისეთი
ფერ-უპირილი არ ესვას, რომელ-
საც, როგორც ყოველს გარეგან
მიღესგ-მოღესვას, მარტო ერთი
დირსება აქვს, მარტო ერთი უნა-
რი: ცდუნება ბეცის თვალისა. სა-
ზოგადო საქმეში ამისთანა ფერ-
უპირილიანი აზრები, კარგი
ტუბილ-ტუბილი და თბილ-თბილი
სიტუვები ვნების მეტს ვერას იზმენ,
შესაწყნარებელი არ უნდა იყვნენ
და ამიტომაც იძულებულ ვართ
ეს უსიამოვნო და უმაღური შრო-
მა კიდევ განვაგრძოთ და ევ ფერ-
უპირილი ჩამოვხანოთ. ვითხოვთ
ბოდიშს მასზედ თუ,—იქნება ბ-
ნი ყოფიანის წერილს ორი თუ სამი
მეთაური წერილი კიდევ მოვან-
დომოთ.

ხოლო ვიდრემდე ამ სარგებ-
ლის მეტ-ნაკლებობაზედ ჩვენს სათ-
ქმელს სრულად ვიტყოდეთ და
გადავიდოდეთ იმ „ორიოდე სიტუ-
ვაზედ მამულის გაუყიდებლობის“
შესახებ, რომელიც ყველაზედ მო-
მეტებულად მაცდუნებელია უმე-

აღრე აცივების გამო ყანა ვერ ასწ-
რობს შემოსვლას; მაშინ აქ საერთო
სიმშობილი ჩამოვარდება ხოლმე, მაგ-
რამ სხვა-და-სხვა ნირობა ჩვენის ნი-
დავისა და ბუნებისა აქც შევლის
საქმეს. როდესაც მთებში „მქანო-
ბის“ გამო მოსავალი ხდება, ვაკეში
მაშინ ერთი-ორად მეტი მოდის ჰინა-
ხული; ვაკელები, თუმცა სასყიდლით,
მაგრამ მაინც აწვდიან ლუკმას დამშეულ
მეზობლებს. ხშირად იცის ხოლმე ჩვენ-
ში ბუნებამ გალიმებაც და მაშინ აი-
გება ფოთისა და ბათუმის გემები ჩე-
ნებურის სიმინდით (ლომი არსად არ
გააქვთ). აი ამ გვარ შემთხვევებზეა
დამოკიდებული გურიაში ხენა-თესვის
სვე-მედი, გურულების ეკონომიური
კეთილ-დღეობა.

გარდა სიმინდისა და ლომისა, ჩვენ-
ში არც ერთს მინდვრის მცენარეს
არა სთესავენ, თუმცა ბევრმა მაგალი-
თებმა ცხადად დაამტკიცა, რომ მთიან
გურიაში სამაგალითო პური და ქერი
მოდის, ვაკეში კი ბრინჯი. უსამარ-
თლობა იქნება გურული გავამტყუ-
ნოთ ამ საქმეში და მას დაუდევრო-
ბა შეგვაშოთ. საღ აქვს მას იმდენი
მოცლა, რომ გამოუდგეს სხვა-და-

კართათვის, საჭიროა ზოგერთს
საკითხავზედ პასუხი მივიღოთ. ეს
საკითხავები ცალკეედ არის ანუ-
სული და დეპუტების წინ დაბეჭ-
დილი დღევანდელს ნომერში.

ახალი ამბავი

ჩვენ ნამდვილად შეეკატეთ,
რომ ლავიეს, სემინარიის რექტო-
რის მკვლელობის სამხედრო სამართლით
განასამართლებენო.

ორშაბათს, 26 მაისს, საღ-
მოს 10 საათზე ორი დაღუპული და
შექვიფიანებული კაცი მოღწეა იმ
ღროს, როცა ორი მატარებელი ფრ-
თი-ფრთხანერთს დაუბირდაბირდნენ.
ერთ მატარებელთაგანზე მჯღარა გა-
მოუტყდელი კუჩერი და ახალ-გაზდა
კონდუქტორი, რომელმაც ღროზედ
ვერ მოახერხა თურმე აღვის (ტორ-
მანის) გაცემა და ამის შედეგი ისა
ყოფილა, რომ ერთი სულ გაუწყლე-
ტია და მეორისათვის ფეხი დაუშავე-
ბია. ეს საქმე გამოამიბებელს გარდაე-
ცა და ცხენის-რკინის გზის გამგებანს
კი არა თუ მარტო დაჰნაშავე კუჩე-
რა დაკონდუქტორი, 11 კიდევ სხვა
ახალი გამოუტყდელი კონდუქტორი
სამსახურდამ დაუთხოვინა.

ჩვენის ღრამატიულ დასის არ-
ტისტები ზაფხულობით ყოველთვის
ცულად არიან ხოლმე, და იძულე-
ბულნი არიან წარმოდგენებს თავი
დაწებონ, რადგანაც შემოსავალი
გასავალს არ ასდის. ამის გამო, რო-
გორც ამბობენ, რამდენსამე მათგანს
განუზრახავთ ამ იენისის პრევილდგან
სხვა ქალაქებისკენ გაემგზავრნენ და
იქ წარმოდგინონ ხოლმე. ეს მით
უფრო სასარგებლოა, რომ ტფილის-
ზე შორს მცხოვრებელ ქართველებ-
საც საშუალება ეძლევათ ჩვენის
ცოტად თუ ბევრად ნიჭიერ არტის-
ტების თამაშობის ხილვისა. მაგრამ,
საუბედუროდ, არტისტები უფრო
იმისთანა ღიდ ქალაქებს ეტანებიან,
როგორც არის ქუთაისი, ბათუმი,

სხვა უცხო მცენარეების გავრცელებ-
ბას. ეს ახალი საქმე მოითხოვს მეტს
ცოდნასა და მეტს შრომას; ეს კი
სრულიად მოუხერხებელია გურულე-
ბისათვის, რომელნიც უმისოდაც მუ-
შაობას ვერ ახსილიან. გლეხი რომ
თავის მამა-პაპულ სიმინდსა და ლომს
მოშორდეს, თუ გინდ ერთს წელიწადს,
და ბრინჯსა და პურს დაუწყოს თეს-
ვა, მერე ხომ ამოწყდა სიმშობილი,
რომ ეს ახალი მოსავალი არ მოუ-
ვიდეს, რაც პირველად აუცილებელია
თითქმის? რომ კიდევ მოუვიდეს მო-
სავალი, განა გამოიყენებს ოჯახში
საზრდოდ და სახმარებლად? ამ შემთ-
ხვევაში საჭიროა სხვისი ხელი, რო-
მელმაც ხალხი თან-და-თან უნდა შე-
აჩიოს ახალის სიმდიდრის მოყვანას
და სხვა გვარად ცხოვრების მოწყო-
ბას.

ბოსტნეულ მცენარეთაგან გურიაში
ღიდს პატივი ლობიო; ეს მადლია-
ნი მცენარე შეუტყდელი სამარხო სა-
კამალია მთელს გურიაში. აქ სხენე-
ბაშიაც არ არის არც კომპოსტო,
არც კართოფილი, არც სტაფილო,
არც ხახვი და არც სხვა ამ გვარი
ბოსტნეული; მხოლოდ სურების სა-

ფოთი, სადაც იმედი აქვთ, რომ შე-
მოაღვალი ექნებათ. კარგი იქნებოდა,
რომ ერთის კვირით მაინც სწვევი-
ყენენ თელავს, სიღნაღს, ოზურგეთს
და სხვთა მცირე ქალაქებთა, სადაც
ხალხი საიმოვნებით მიიღებს, რად-
განაც მთელის წლობით არიან მოკ-
ლებულნი ამ გვარ გასართობს, და
თითონაც ისარგებლებდნენ. არტის-
ტებს განუზრახავთ, ვიდრე წავილა-
დნენ სადმე, ერთი წარმოდგენა კიდევ
გამართონ ტფილისში. ეს წარმოდგე-
ნა 1 იენისს იქნება არწრუნისეულ
თეატრში. წარმოდგენენ ლ. კამო-
ლლეტის ღრამას «დაი ტერეზა», ანუ
მონასტრის ზღუდეთა შორის.»

როგორც ამბობენ, ამ ცოტას
ხანში კავკასიაში ჩამოვა ახალ-გაზ-
და პოლიტიკონომი, პეტრბურგის
სატყეო ინსტიტუტის პროფესორი პ.
კარიშვი გენსაკუთრებით იმისთვის,
რომ ადგილობრივ გამოიკლიოს
«ხიზნების საქმე».

სოხუმდგან მოუწერიათ,
რომ გუმბიტინის განყოფილების უფ-
როსს უზოვნია ერთი ვერცხლის ფუ-
ლი, რომელზედაც გამოხატულია
რომის იმპერატორის მარჯა ავრელი-
ას პირი-სახეო. იმპერატორის სახე-
ლი ფულს ლათინურად აწერია. ეს
ფული ამ უფროსს აფხაზეთში, გან-
თქმულ პიწუნდის მონასტრში უზო-
ვნია.

გუმინდელს ნომერში შენი-
შნა იყო: ჩარჩები მეიდანში ყველი-
სა და ერბოს ყიდვას აღარ აკლიან
ქალაქის მკიდველებსა იმ მიზეზით,
რომ ბაზრის ზედამხედველები ცხრა-
ათ საათზე მადიანო. ბაზრის ზედა-
მხედველები იქნება რვა საათზედაც
მოდიოდნენ, მაგრამ ისიც უნდა ვი-
ცოდეთ რომ სოფლის გამყიდველე-
ბის სულთა-მუთავი ჩარჩები და კინ-
ტაგები დილის ოთხ-საათზე იყრებიან.
რა ხდება მათ შუა, რა ცემა-ტყემა
და ძალით წართმევა გასაყიდ ხორა-
ვისა,—ეს ამბავი ლაჭრენტი არაღზი-
ანის მეგლანუაშვილსაც სიზმარში არ
უნახავს. ამ სახით მთელი ხორაგეუ-
ლობა, ყველი და ერბო დილის ექვს

ზოგადობდამ ამ ბოლოს დრომდის
მოდიოდა ღიდ-ძალი კართოფილი;
იმდენი მოჰყავდათ აქ ეს ბოსტნეუ-
ლი, რომ აქმაყოფილებდა ჩვენის მზა-
რის მოთხოვნილებასა. მაგრამ, სამწუ-
ხაროდ, ბოლოს დროს აქც შესუს-
ტეს კარტოფილის თესვა; მხოლოდ
იმდენილა მოჰყავთ, რაც შინაობაში
სახარჯად საყოფია. ამის მიზეზი
ძლიერ გასაოცარია. მთელმა გურია
კართოფილის გამო ყბად აილო საცო-
დავი სურებები; უგონებდნენ ათას-
ნაირ სამასხარო სახელებს, რომელთ
დასაწყისი ანუ ბოლო შეიცავდა სიტყ-
ვას „ქართობილი“. გულ-ჩილიმა სოფ-
ლებმაც და ცინვის თავიდან ასაცდ-
ნად სულ მოსპეს ამ სასარგებლო
მცენარის თესვა.— კომპოსტო და
სხვა ბოსტნეული კარგად მოჰყავთ
ჩვენში ღროებით მცხოვრებთ უცხოე-
ლებს. მე არა მჯერა, რომ ჩვენმა მდი-
დარმა ნიადაგმა გეთხრას უარი და
რა მცენარეც უნდა იყოს, არ მოვიდეს;
ხოლო ამისთვის საჭიროა ცოდნა და
განათლება.

აქ არას ვიტყვით ვენახების შესახებ
გურიაში, რადგანაც ესლა არც სახ-
სენებელია და არც ყურადღების ღირ-

სათამბელო სულ გაყიდულია ხოლმე. მაგრამ მაზრის ზედამხედველები თქვით მიიღეს არაა, განა მართლა თვალყურით უჭირავთ, და ხელს უშლიან ჩაჩეხებას და კინკრავს? არა, — თუმცა კარგა იცნობენ ამ კაცებსა, და მოგზაინილ მკიდველებსა, მაინც თვალს არიდებენ, და რომ ჰკითხოთ, რათა შერებთ ასეო, გიბასუხებენ: ოხთში ვერ მოვდივართო, კაცები არა გეყავს გამრეკო; ასეთი ავახუცები არიან ეს ჩარჩები, რომ სასიკვდილოდ არ გივინდობენო, რა ვქნათო თითო ხელმა კაცმა, პოლიციის „გარდოლოცებს“ თავისი საქმეებიც სხვა აქეთა და ჩვენ ვერ ვიშველიებთო.

სწამს ორი მიზეზია მაზრის უწყისობისა: ერთი თითო ზედამხედველების უთაურობა და მეორე სიკოტავე მოხელეთა. ქალაქის გამგებამ ნუ თუ ესეები არ იცის?

* * * მისის 26 სამეურნეო საზოგადოებაში წინადადება შეიტანა ბ. დინგელშტეტმა ტფილისში სამეურნეო გამოფენის თაობაზედ. იმის აზრით, ისეთი გამოფენა უნდა გამართოს, რომ ყოველ-გვარ სასოფლო წარმოებას ადგილი მისცეს და თვალწინ წარმოვადგინოს ეხლანდელის მეურნეობის მდგომარეობა. ამაზე ბაასი გაიმართა, რომ ეს ფრიალ ერცელი და ძნელი საქმე იქნება და ისევე სჯობს მხოლოდ ხორბალეულობის და ღვინის გამოფენას დასჯერდეთო. დიდის ხნის ბაასის შემდეგ კომისია დანიშნა პროგრამის შესამუშავებლად.

* * * თბათეთის თხუთმეტს ემიხიძინა იქნება მირანის კურთხევა, რომელიც შეიღწევიდა ეროვნულ არის ხოლმე და დიდ ღვთისაწაულად მიანიხა სომხობას. ამ ღვთისაწაულზე დიდ-ძალი მლოცველი თავს იყრის ემიხიძინაში, სხვა-და-სხვა ქვეყნებიდან მოსული. ამისათვის ყოველთვის ემიხიძინიდან მიდის ყოველსომხის ეკლესიაში განცხადება, რომლითაც კათოლიკოზი იწვევს მსურველთა ღვთისაწაულზე დასწრებისათვის. მირანის კურთხევა სომხის სარწმუნოების ეკლესიებისათვის მხო-

ლი-ლა. ოც-და-ხუთი წელიწადია მას შემდეგ, რაც ნაცარი შეუბოვრად ეომება ჩვენს ვაშს და არამც თუ მტევნებს და ფოთლებს არ არჩენს, არამედ ძირშიაც კი ახმობს. ჩვენში ვენახის შემუშავებისთვის აღარაფერ თავს აღარ იცნობს: ყველამ დაპყარვა იმედი. დარჩა მხოლოდ ყოველის მხრით მოძულეებული «ადესა», მაგრამ ამის წვენს ხომ ღვინოდ არაფერია სთვლის და არც არის მართლა ჩასათვლელი. ბაღების ხსენება არსად არის ჩვენში.

არას ვიტყვით აგრეთვე შინაურის საქონლის მოშენებაზედაც, რადგანაც მთელს გურიაში იშვიათად ვეხვდებით, რომ ერთს კაცს ორი ძროხა და ერთი ცხენი ჰყვანდეს. ცხენისა და თხის ფარა აქ სრულიად არ იციან რა არის. გურულებს რომ უნდოდეს საწინდელ მატყლის ყიდვა, ან დანის სატარედ თხის რქა, უეჭველად ქალაქისაკენ უნდა გასწიოს და იქ იყიდოს. არ მოჰყავთ ბამბაც, თუმცა ნიგოთის ორივე კალთაზედ მისი მოყვანა ადვილად მოსახერხებელია. ამის გამო არავითარი ბამბეული და მატყლეული ჩვენს სოფლებში არა კეთდება. ამ თუთის ქვეყანაში თუმცა მოჰყავთ აბრეშუმში, მაგრამ ძლიერ ცოტა და არც ფასი აქვს ჩვენს ბაზ-

ლოდ ემიხიძინაში და შემდეგ ეგზენება ყოველ საბავსკოპოზო უწყებას. აზობენ, წყლის მირანის კურთხევის შემდეგ იქნება მსოფლიო კრება სომხის ეკლესიისაო.

* * * 28 მასის დამკს, პოლიციის 5 განყოფილებაში სამ უცნობ პირს ჩხუბის მოსვლით ფეთხანის ეკლესიის ფარულთან სწავლის ქვეშევრდომ ანაუიმ მარდინოსთან, სწავლით დაუჭრით და გაქურდულან. დაჭრილი სამეურნეო საზოგადოებაში გაგზავნილი. დამნაშავეთა დასაქრად დანის-ძიებას მიდებულა.

* * * 27 მასის, პოლიციის 7 განყოფილებაში თამამშოვის წისკელთან მტკვარს გამოეგდია დარბაზის გარეს გეგმა. როგორც გვამს ეტყობოდა, აქაურმა მცხოვრებელი უნდა ყოფილიყო. დამნაშავე 60 წელზე მეტსა ან იქნებოდა. დამნაშავეს განკუთმეული მკვლელობის ნაშინა ანა ეტყობოდა-რა. გვამი მიწას მიანარეს.

დამაკვირდი!

ადამიანთა სამი მეათესედი ნაწილი მაჰმედის მათი, ვისთანაც სტყობენ. (სურევი)

გულს მოსუქებს ისე ანა მიანიჭებს-რა, როგორც გონებითი გარჯა. (ბუხარა)

ადამიანები ერთმანეთში დიდხანს ვერ მოთავსდებიან, თუ რომ ერთმანეთს არ ატყუებდნენ. (დარბაზი)

ამ უმაღ კაცთა მინდობას ამხანაგთაგან მსჯელისა: საწადლის პირთა გამოავს საქმით ანა სხანს მქნელისა; რომელიც მშვიდი გვანია, ის სურსთა მომძიუნელია, მუცლის ღვინად და ნადიმად უხანს საქმენი ბსელია. (მეფე აბდულ VI)

სჯობს სივლასკე სიმძითით ცრუს დიდას გამდიდრებას, მტკობავე სჯობს მოფრინას ცრულ სიტყვით მიფრებას. (ანდრე მუჟი)

რებში, რადგანაც ჩვენში უხვირო აბრეშუმში კეთდება. შინაობაშიაც ვერა ხმარობენ აბრეშუმს რიგინად, — აღარც ძველებურ შილაიებსა და ფარჩების ქსოვას შეხვედებით დღეს ჩვენში.

* * *

ძველის დროდამევე გურულები ძრიელ მისდევდნენ ფუტკრის მოშენებას. ეს მწერი ძველად ძლიერ იყო გავრცელებული და ღვთისა, თუ საღმე კიდევ მოიპოვება, უფრო მითინ გურიაში, ვიდრე ვაკეში. ფუტკრის მოშენებას ყველაფერი ხელს უწყობდა გურიაში: ათას ნაირი თაფლით საფე ყვავილები, თბილი ზამთარი და სხვანი. უნდა შევიწყნოთ, რომ გურის ყოველ ნაწილში ერთ ნაირად არა ხვირობდა ფუტკარი. ამ შემთხვევაში ყველაზედ პირველი ადგილი ეჭირა და ღვთისა უჭირავს სოფელს სურებს. ბევრი არ მოიპოვება დედა-მისწველ იმისთანა შესაფერი და ფუტკრისთვის საკეთილო ბუნება, როგორც სურებშია. აქაური ტყეები ნახევარ ვერსის მანძილზედ გასვებულია ცახვებით, რომელთაც სასიამოვნო და ტკბილ-წვენიანი ყვავილები აქვთ. აქ მარტო ამ ყვავილებ-

ნაკვეთი

(ყურნალ-გაზეთებიდან)

რუსეთის გაზეთები ენდა ერთ-ბმეც ამბობდნენ, რომ გლადსტონი გაიმარჯვებს ირლანდიის საქმეში და თავის კანონს გაატარებს პარლამენტში, თუმცა ბევრი დაბრკობლება მოეწიდა ჯერ კიდევამო.

გლადსტონის გამარჯვება ჩვენთვის სასურველიაო, ამბობს გაზეთი «С.-Петербургскія Вѣдомости». თუ ეს გამარჯვება მოხდა, ჩვენ იმედი უნდა გიქონიოთ, რომ ინგლისის სახელმწიფო საქმეების შეთაურება და გამგეობა კიდევ დიდ ხანს დარჩება ლიბერალების დასის ხელში და მაშინ თითქმის შეუძლებელი გახდება, რომ მთავრობის წინამძღოლობა ხელში ჩაუგდონ მოუსვენარ და დაუცხრომელ რუსეთის მტერს სალისბურსაო.

გაზეთი «Новое Врѣмя» ამის შესახებუ ამბობს:

გლადსტონმა ჯერ-ჯერობით პარლამენტის უმეტესობა თუნდაც ვერ მოიხროს თავისკენ, მაინც გამარჯვება კიდევ ამას დარჩებაო. თუ აწინდელი პარლამენტი წინააღმდეგ მის კანონპროექტს ირლანდიის შესახებ, ეჭვი არ არის, გლადსტონი ამ პარლამენტს დაითხოვს და ახალ არჩევნებს დაწინაშესა. ახალ არჩევნებით კი ინგლისის ერთ ისარგებლებს და ეცდება პარლამენტში ისეთი გაცემა გამოგზავნოს, რომელიც მხარს მისცემენ გლადსტონსა და მის თანამოაზრეთაო. ინგლისის ერთ მხარს მისცემს გლადსტონს, რადგანაც ინგლისის ერს და მეტადრე მუშა-ხალხსა და სოფლებს არ დაჰვიწყებიათ, რომ გლადსტონი მათი მფარველია, რომ გლადსტონმა მიანიჭა მათ პოლიტიკური უფლებაო.

ყოველად საქებურია ამ გაზეთების მხრივ, რომ ასე თანაურდობენ მართალ საქმესა.

* * *

რამდენად გატაცებული არიან ბოღგარები სახელმწიფო საქმეებით, შემდეგი მაგალითიდანა სჩანს. აი გაზეთი «Новости» რა ახირებულ ამბავს მოგვითხრობს:

სეოლა-პოშტადეს, რომელიც ვერ წერა-კითხვაც რიგინად ვერ უწყავ-

საც შეეძლოთ საქმარისი საზრდო მიცათ ფუტკრისთვის, მაგრამ ამას ზედ ემატება კიდევ უფრო ბევრად უტატები, მთელ სოფელში გავრცელებული ყვავილები წყავისა (Лавровишня). მშენიერს სანახავს წარმოადგენს ზაფხულობით ეს სოფელი. მთელ სოფლის არე-მარეში დატრიალებს სხვა-და-სხვა ყვავილების სუნენლება; მთელი ჰაერი ამ სუნენლობით არის შეზავებული და პირველს ნახვავედ სულით და გულითა გსურს ამ სიტკობებს მიეცე თავ-დავიწყებით, მაგრამ მალე მეტის-მეტად ტკბილი სუნის, მეტადრე როცა ყვავილები ძლიერ გადამქნარი, გულს გიღონებს. ამ დროს გაისმის ტყეებში და სოფლებში შეუწყვეტელი გუგუნის მუშა ფუტკრისა, რომელიც ირევა, მიდის-მოდის და სკაში ყვავილების მტყერი მიაქვს. რამდენსამე წლის წინად იშვიათი იყო სოფ. სურებში იმისთანა მოსახლე, რომელსაც რამოდენიმე ათი სკა არა ჰქონოდა; ოთხასის და ხუთასის სკის პატრონიც კი თითით ჩამოსათვლელნი არ იყვნენ. ფუტკარი უმეტესს ნაწილად ტყეებში ჰყავდათ; მთელი სოფელი ან რამოდენიმე ოჯახი ერთად გააკეთებდნენ ხოლმე უფრო მოხერხებულ

ლიათ, მასწავლებელი ჰკითხავსო: რომელია თქვენგან კონსერვატორი, რომელი კარაველოვის მომხრეა?...

აბა ერთი გვითხრით, სკოლაში პოლიტიკას რა ხელი აქვს!

* * *

ჩვენი ხალხი ძველის დროდამევე უველის კეთებას მისდევს და ბევრს უველსაც აკეთებს, მაგრამ, სამწუხაროდ, დიდი ხერი და გამოარჩობა კი არა აქვს. თითქმის მუქთად ჩვენი უველი სხვის ხელში გადადის. აი ენდაც ვიდაც ბერძნები მოსულან ჩვენ ქვეყანაში, უიდელობენ თურმე ჩვენს უველს, ფუტს თითო-ოროდ მანათად, წვრილ ნაჭრებათა სჭრიან, ერთს დიდს ქვაბში ჰყრიან და ხელ-ახლად ადუღებენ; ამ ნაირად მომზადებული უველი სამზადვარ გართე გაატვთ და იქ ფუტს 6-8 მანათად ჰყიდიან.

ამ სახითაო, ამბობს გაზეთი «Новості», უველის კეთება; ეს გამოსარჩენი მრეწველობა, უცხოელს ჩუგდიათ ხელში. ნუთუ რას ფიქრობდნენ აქამდინ ან თითონ უველის მწარმოებელნი, ან იქაური გაჭრებია? როგორ აქამდინ ვერ მიხვდარან და ვერ შეუწყვიათ ის უზარალო ხერხი, რომელსაც ბერძნები ხმარობენო და რომლის წყალობითაც ეს სახეირო და სასარგებლო საქმე უცხოელების ხელში გადასულაო.

დიხს, არა ერთი ამისთანა სარგებლიანი საქმე გამოეცლებათ ხელიდამ ჩვენს ვაჭრებს, მანამ ესენი ჰკუთს ისწავლიან. ათას გვარი სიმდიდრე ჩნდება ჩვენში და ჩვენ კი ვერა ვსარგებლობთ. ნავთი, შავიქვა და ახლა კიდევ ეს უველი უცხოელებს ამდიდრებს და აქაურს ჩვენ ვაჭრებს კი მხოლოდ ერთადერთი სიმდიდრის საშუალება უცვინათ: სასწორი და არმინი. ამითი შორს ვერ წავლენ; უველა საქმეში გამოედაობა და შრომა უნდა, უამისოთ ეს სიმდიდრე ხელიდამ წავივია.

ადგილას რამდენსამე სასკეს და ამრავლებდნენ ფუტკარს საამხანაგოდ. კერძოდ კი სოფლდაც ჰყავდათ ხოლმე. აგრეთვე ბევრი იყო ტყეებში გარეული ფუტკარი. ეს გარეული ფუტკრები ხშირად აკეთებდნენ ესრედ წოდებულს «კრიპუსს», რომელსაც უზარალო თაფლი ვერ შეედრება გემოთი. რასაკვირველია, სკა სურვლებს, როგორც მთელ გურულ ხალხს, დიდს შეღავათს აძლევდა. კომლზედ რომ უყანასწვლად 30 სკა ვიანგარიშოთ, შემოსავალი, იმ თაფლისა და სანთელის გარდა, რაც შინაურებაში იხარჯებოდა—60 მანათისა იქნებოდა. ეს მცირე შემოსავალი არ არის, მეტადრე თუ მხედველობაში მივიღებთ, რომ ფუტკრის მოვლას ბევრი შრომა არ უნდება. სურებელთაფლს აქვს ისეთი მშენიერი თვისება, რომელიც სხვა სოფლების თაფლს არა აქვს—აქაური თაფლი უწყინარია. ამ სოფლის თაფლის სახელით ხშირად სარგებლობდნენ სხვა სოფლებიც, როდესაც თავიანთ თაფლის გასაღება უნდოდან. ჩვენში თაფლისაგან ჰხდიან ძრიელ სასიამოვნო და უწყინარ არაყსა.

ასეთ მდგომარეობაში იყო ფუტკრის საქმე გურიაში ამ რამდენსამე

სახელდასტო

(არა-უბად-საღებო და არა-წყალ-წყა-საღებო.)

-- განათლებული ხალხი ვართ, განათლებულიო, დაგიყინათ! არა, რასშია თქვენი განათლება? ქართული ენა თქვენი თურმე არ იციოთ, ისტორიას ხომ რაღა თქმა უნდა, ჩვენს ცხოვრებას სულ არ აკვირდებით და სადაა მამ თქვენი უპირატესობა და განათლება? თან ხუმრობით და თან წყრობით ეუბნებოდან ერთი ძველ-ბურთი კახელი თავადიშვილი ერთს ჩვენში ჩამოსულს განათლებულს ნემესს. თუ იმას იკვებით, ჩემო ძამია, რომ ზარბაზნები გვაქვს და ბისმარკი გეყავსო, — ძალიან ცუდად გინებებიანთ. ზარბაზნები ჩვენც გვიწყვილა არსენალიში... რომ ავიღე-რით თაფი და ბაქობთ, ვითომ და რაო?—ერთი დრო ვის არა ჰქონია, შენ ისა სტყვი, რომა... დასხენი.

ერთის სიტყვით კახელის გულის წყრობას საშუალოდ არა ჰქონდა და და სულ იმის გამო, რომ როგორც თუ ქართულ ენას არ ასწავლიან გერმანიაში, როცა ჩვენი ყმაწვილები ზოგიერთს სასწავლებლებში თავს ატეხენ ნემესტურსაო.

— ჰე! ისიც ვერაფერი წითელი კოჭი ყოფილა, ი თქვენი ბისმარკია თუ ვილაც! დააბოლოვა მან დასასრულს ხელის ქნევით და მოშორდა გაოცებულს ნემესს.

* * *

ეს ახირებული და თან სასაცილო სცენა წარმოამიდგება ხოლმე თვალწინ ყოველთვის, როცა მესმის, რომ უცხოელები თან-და-თან უფრო დიდს ყურადღებას აქცევენ საქართველოსაო. საქმე იმაშია, რომ შემოხსენებული კახელის სურვილი ლამის აღსრულდეს; მართალია, ქართულ ენის სწავლებას ჯერ არ უპირებენ გერმანიაში და არც ბისმარკს შეუენია მისი საქიროება, მაგრამ... მაგრამ, როგორც სწამს ზოგიერთის უტყუარის ფაქტებიდამ, საქართველო მიინტ სა-

წლის წინად, მაგრამ, სამწუხაროდ, ამ ბოლოს დროს ძლიერ იკლო ფუტკრის გაშენების საქმე: ძველი ფუტკარი სწყდება და ახლის გამრავლებასკი არაფერ დასდევს. ადგილობრივ რომ იკითხოთ, ამის მიზეზად ბევრს გარემოებას დაგისახელებენ; ზოგი ამბობს: ყველაფერს თავისი დრო აქვსო; ფუტკარსაც წაუვიდა დროცო და ვერაფერი კაცის ღონე ვეღარ დააბრუნებს ამ დროსაო; ამისთვის ტყუილი იქნება თავის ტენა და ღვთის განრისხებაო. ზოგი კი ნამდვილ მიზეზს ასახელებს, ესე იგი ზამთრების სიცივეს. მაგრამ ამ მიზეზს იწვევს მეორე, რომელიც პირ-და-პირაც მოქმედებს ფუტკარზედ. ვგარის ტყეების უწყალო «ტრამვა!» მალე მოვა ის დრო, როცა მთელ გურიაში სახსენებლად აღარ იქნება თაფლი, წმინდა სანთელი და თაფლის არაყი, თუ რამე საშუალება არ ამოუჩნდება ამ ხალხის სიმდიდრეს, რომელიც გადაშენებას აპირებს.

(შემდეგი იქნება)

ინტერესო და ღირს-საქონლი შეიქნა უცხოელებსათვის. ამის დამამტკიცებელი საბუთები ეხლა ბლომითაა ჩვენში, მკითხველებმა, მაგალითად, უკვე იციან, რომ პოლშურს და ნემეკურს გაზეტებში ღირსი ხანია რაც იბეჭედა ბ-ნ არტურ ლეისტის წერილები ქართულს მწერლობაზე და ცხოვრებაზე. იციან აგრეთვე, რომ იმავე ბ-ნ ლეისტის წყალობით ბევრი საუკეთესო ლექსები ჩვენის პოეტებისა გადაღებულ არიან ნემეკურს ენაზე. ამავე ენაზე დაიბეჭდა და გამოვიდა ეხლა ორი რომანი ბ-ნი სუტენისა, რომელმაც ამ ორის წლის წინედ მშვენიერი წერილები დაბეჭდა „კავკასიაში შოთა რუსთაველის პოეზიის გამო. მართალია, როგორც ამბობენ, ზემოხსენებული რომანები — „ღარგვანი“ და „ბატონი“ მეტად ცუდის მხრით ჰხატენ თურმე სამეფოთელს მალალ-წოდებულთა ცხოვრებას, რომელსაც იგინი ეხებიან, მაგრამ ერთი, რომ საქმე იმაში ხომ არაა, როგორ არიან დაწერილი ეს რომანები, არამედ მასში, რომ ისინი იწერებოდნენ და მამასადავამ ჰპოულობდნენ მკითხველებს და მეორე, — როგორც რუსები იტყვიან, „სარკისა რა ბრალია, თუ სახე მახინჯია“. რომანებმა რა უნდა ჰქნან, თუ თვით აღწერილი ცხოვრება მართლა უგვანი და დასაწუწურებელია. ბ-ნ სუტენის ორივე რომანი — „ღარგვანი“ და „ბატონი“, გამოვიდა ზედი-ზედ, საი-ღამაც სხანს, რომ პირველი გამოცემა გაიყარა სრულიად. ეხლა კიდევ დაუბეჭდიდა ერთი მოთხრობა, სახელად „სულელი“.

ლიც შეუღლა ჩვენის ქვეყნის სხვა-და-სხვა გვარ-ეტნოგრაფიულ თუ არხეოლოგიურ ცნობების შეკრებას. ბ-მა მურხომ კიდევ გამოსცა რამოდენიმე საინტერესო წიგნაკები ჩვენის ქვეყნის შესახებ და ეხლაც გულს მოღვინედ იღწვის ამ საზიებულზე.

ამისთანა შრომას რომ თანამგონობლები არ მოაკლდება საფრანგეთში, ეს იქილამა სხანს, რომ, როგორც იწერებოდნენ შარშან წინ აქაური გაზეთები, თვით საფრანგეთის სამინისტრომ აღმოუჩინა ბ-ნ მურხომ ნივთიერი შემწეობა და დაეხმარა ცოტათი მის ნაწერებთა დაბეჭდვაში. და თუ სამინისტრო ასე იქცევა, რაღა თქმა უნდა, რომ იქაური განათლებული საზოგადოებაც უფრო ცნობის-მოყვარე თვლით უნდა უყურებდეს ჩვენს პაწია ქვეყანას. მართლაც, ამ ღრეებში „ივერიის“ რედაქციამ მიიღო პარიჟიდან მეტად საინტერესო წერილი, რომლის ავტორი გრაფინია კონდიანი კოლონა არის და მწერალი-ქალია, უკვე ცნობილი საფრანგეთის ლიტერატურაში. ეს პარიჟიდან მიიღო ჩვენს ქვეყანას. საფრანგეთის მწერალი რომ ქართულ მწერლობაში ფეხსა სდგამდეს, — ამაზე მეტი სასიამოვნო ამაზე უმსაძლესეულია განა ჩვენთვის?.. როგორც უნდა იყოს, ერთის სიტყვით, „ივერიის“ მკითხველები ამ ცოტა ხანში გაიკონებენ ჩვენის შორეული კეთილ-მოხურენს კალამს, რომელიც ვიმეორებთ, იქ, თავის სამშობლოშიაც ცნობილია კარგად და რომელიც მამასადავამ ჩვენთვის ერთი-ორად უფრო საყურადღებო იქნება, როგორც ნიჭიერის თანამგონობის კალამი... ღმერთმა ჰქმნას, ვიტყვი დასასრულად, რომ უცხოელების ყურადღება საქართველოს ცხოვრების შესახებ დროებითი და მსწრაფლ-წარმავალი არ გამოდგეს...
ილ. ხონელი

უცხოეთი

იტალია. სასწრაფო ციებ-ცხელებს ძრეულ გაცხარებას იტალიაში. ორი დღე დასი შეძგარა და თავგანწირულებით იბრძვის თურმე, რათა ქვეყნის მართვას არ ემთხვეოდნენ სკელში, ან მეორემ. ერთი დასა დემპრეტისის მომსრე, კვებრებლები და კონსერვატორები და მეორე დასი — რადიკლები არიან. გამონეხილ და სასულ-განთქმულთ მოძღვართა ქადაგება ისე მკვერ-მეტყველები არს დასა არა უფილად, როგორც ესააო, წერილები გავს. „Perse Veranza“ — სიღებულებების წინააღმდეგ ტენსლებ ადგნებულებათა, მდიდრებისა და არისტოკრატების ფეხ-ფეხი და საქმიანობა მეტად დაუფლავი და ვრცელაო. თავის მხრით მოწინააღმდეგე დასი თვით იუენამე შეკუფილი გამოვიდა საბრძოლველად, უკვე-დღე ღებრავლური გავსე-თუბი ჰბეჭდვდნენ წერილებს და მიმართავდნენ მოქალაქეთა მამულის-შვილობას, აცხადებდნენ დაფარულს სურვილს და ფეხს კვებრებულებსას, ამტკიცებდნენ სხეობრივ და გონებრივ სისუსტეს და

უღანობას იმ კანდიდატებისას, რომელნიც სახელის მოკვარეულები წარმოადგინეს. ეს გაუ-პატრონები შეეცადნენ ჰბეჭდვინ თურმე ისეთის საშინლის დასმდვის წერილებს, რომ თვით მათივე დასის პატრონის წინააღმდეგდნენ შექმნდნენ. არჩევანების წინა დღეს რადიკლებს წარმოადგენელსე მადანში კავალეტისე უშუქრას დასმდვის წერილი დაბეჭდა ერთმა გავსეთმა იმ იმედით, რომ ვასუის დაწერას კვლავ მოასწრობს; მაგრამ გავს. „სეკულა“-ს სადამურს გამოცემაში მან დაბეჭდა მშვენიერი წერილი, საკვე პატრონებისა და დირსებითა.

პირველ-მისისტრობის კანდიდატები არიან — კანისია და კაროლი. ორთავს კვავრებათ ზესტრად და კვშირი გერმანიასთან. იტალიაში მოწინააღმდეგეთა გამარჯვება იმის მომასწავლებელი ნიშანი იქმნება, რომ იგი სელს აიღებს საბრეულ შემოსვკათა პოლიტიკისაგან, უსარგებლო, შორეულ ქვეყნებში გაღავრებისაგან, რომლისათვისაც იღებებს ფულად, მადა და ღონე, საჭირო იმისთვის, რომ იტალიის ტერიტორია შემოუერთდეს იტალიის საკროლოსათა, იმის ნიშანი იქმნება, რომ სელს აიღებს ქვეყნის იმ გავს უსსეთა, უკვე-გავს დირსებას მოკვებულ მართვისაგან, რომლის წინააღმდეგეც პატრონისა ნაწილი უწინააღმდეგეთათვისა დაუფლავდა იბრძოდაო!.. ქრთამა, მოსეიღვა საშინლად განავრცელა მთავრობამ. დიდ-დაღს ფულს შეუმიწმებლად ჰსარჯავდა სამინისტრო ქრთამდა და მასსუფლავდაო. სასამოვნო სახასივი იყო ქალაქი მადანი სადამოქედ, როცა დასებამ იბრძოლეს და ბრძოლის შემდეგ ყველაფერი მაწინარდაო. საღსმა მოასმინა ორთავუ დასის ჩვენება, პრეკორრებსაც უწი უგდა და დამკველათ — ღებრადელებდა თავისა მსავრე წარმოქმეა 15 წლას პოლიტიკისე, იმ კავებზე, რომელნიც დიდსახს მოთავკობდნენ და სხელმწიფთა სომადლას საჭეს ხან აქედ მიჰმართავდნენ სოღმე, ხან იქით.

აქამდე რაც არჩევანი მოსდა, მათ დამტკიცდა, რომ სელსი თრად უკმაყოფილოა წინანდელის სამინისტროსი. აგრეთვე არც ერთმა სოციალისტების კანდიდატმა მიღასში 1000 კენჭი ვერ მიიღო სადამოს ათს საათამდე. მიღასში და ღმომარდისში ამ დღეს არც ერთი კანდიდატი მოავრობისა არ იქმნა არჩეულიო. ვიქტორ ემანუილის გაღვრეიაში სელსმა დაინას კავალეტო და დიდის ამათ მიეგება. საღსმა არჩევანების გათავებამდე ითმინა, და მერე მისცა სრული ნება თავის თავს და ალტარებით ქვეირდა: „გავმარჯვოს იტალიასათა! მოწინააღმდეგეთა ყველა აფიშები ამ სიტუპებითვე თავებოდა. აფიშები ურჩევდნენ სელსს: პირველამ გამარჯვებამ არ წავიტყუოთ, მოიქცეთ ისე სერსიანად, როგორც არჩევანების დროს მოიქცითო“.

ამ დროს „ბრძენებმა“ *) ჩამოარეს განიბადლის საგაღმბულის თქმითა... დამე მშვიდა, არავის არ სისინეს, პლკონებამ და ისისიან evviva-ს...

რომიდამ მოდის ამებუი არჩევანების შესახებ. კაროლს დიდ-დაღი სელსი ირჩევს, ჰავაში მან 1,399 კენჭი მიიღო, თუ მასწავ დავუმეტო ჰავისას, გამოვა რომ კაროლს მიუღია 9759 კენჭი. სონდრომიც კაროლის მომსრენი არჩიეს. ლეკოს და პიანესსიიც. ასტიში

*) ასე უწოდებს თავის თავს დებრეტისისა და კვებრებულების დასი.

თუმა სამინისტროს მსქანებას სამზღვა-რი არა ჰქონდა, ერთი კანდიდატი აირჩიეს ოპონანტისა. კარაკავიას და კანონანში სრულად გაიმარჯვა ოპონანტიამ. კაროლსაში საქალაქო არჩევანები ოპონანტისასარგებლად გათავდა, ამბობენ, რომ სოფლად-გი სამინისტროს სასარგებლად გათავდა. როკიგომიც ღებრავლებმა გამარჯვეს. გენუშიაც კერვერობით ბედი დემოკრატებისკენ არის, სამინისტროს კანდიდატები დამარცხდნენ. რავენსაში დიდი გამარჯვება დარჩა მთავრობის მოწინააღმდეგე დასსათა.

ცალკე საკითხავები

(ბ-ნი დიმიტრი ყოფიანის წერილის გამო)

დავირავებულის მამულების გაუუიდელობაზედ, ბ-ნი დიმიტრი ყოფიანი ბძანებს:

„ახლა ყოვლად უსაუფლო იქნება და ყოვლად შეუძლებელიც არის ისეთი წესის დ დგინება, რომ დაწინდრებულ მამულის გაუიდე არ მოხდებოდეს.“

1) როდის უნდა საუბრეობინი და შესაძლებელი?

„რომელი გონებრება და სადარეო ღლოღვა დაგვიშლის, რომ ვადა გადაცილებული მამული სრულის თავის შემოსავლით მთლად მიიღოს ბანგა თავის დროებით განავრეულებამ და როდესაც დაინახავს, რომ სრული შემოსავალი ვერ დაჭკუავებს ვაღსა და ვერ შეამოკლებს ვაღას (?) მამინ გავუიდეოს. ამ ზომამი ან რა იქნება ახალი, რომ სვავან არსად ყოფილიყოს...“ და სვავანი.

2) სვავან სად ევულება ბ-ნს ყოფიანს მაგისტანა ზომა-მიდებუ-ლი ბანკი?

„დროებითად ამ გვარი მამულების მოვლა და შემოსავლის მიღება, თუ ბანკისათვის მოკვებრებელი იქმნება და არც დამავსებელს კომპისიან მიენდობა, შეიძლება ცალკე ადმინისტრაცია დაინიშნოს“.

3) როგორ უნდა მოეწიოს ეს ადმინისტრაცია, რაოდენი მტატია საჭამო, სად უნდა იმყოფებოდეს და რასაც პატრონმა ვერ მოუარა, როგორ უნდა მოუაროს ცალკე ადმინისტრაციამ?

„ადმინისტრაციამ სრულის შემოსავლის 60% ან 70% ბანკს აძლიოს ვაღის გასტუმრებამდას და დანარჩენი ზოგი თავის მოსქმობას მოახმაროს, ზოგი პატრონს გაუზიაროს... და სვავანი.“

4) 60% სრულის შემოსავლი-დამ ბანკის წილიურ გადასანადს ვერ დაჭკუარავს, იმტომ-რომ ამისათვის საჭიროა 64% ვსთქვაბ ბანკში ადმინისტრაციამ 64%. შეიტანა, დანარჩენს 36%-დამ რაოდენი ეძლევა ადმინისტრაციას გამარჯვებოდ და რაოდენი მამულის პატრონსა? ან იქნება ადმინისტრაცია მუქტი უნდა იყოს?

ესეც საჭიროა ვიცოდეო. ერთ-ორს გვირას მოვუცდით ამებების ვასუსს და თუ არ მივიდეთ, მეტი გვა არ იქნება, რაც არის ბ-ნ ყოფიანის წერილში, იმას უნდა, ჩვენის შეძლებისამებრ, გავუძდეო.

დეკემა

27 მაისს

პეტერბურგი, „Journal de St.-Petersbourg“-ა განცხობებს ნამდვილის

წვარობიადამ, რომ ბურგასში არავითარი შეთქმულება არა უფილად; ბოღვარის მთავრის ალექსანდრეს ხიტოცსლეს არავითარი განსაცდელი არ მოელოდაო. დეტუსადეული კაპიტანა ნაბოკოვა მშვიდობიანი და პატივსაცემი კაციაო; შეთქმულობაზე სმამ განხრახვით დაავდესო, რომ ამომრეველებზე უედ-მტქმედება ექონათო, და ეს მოკანებული ამბავიც იმ გვარსაწვალად უნდა ჩავთვალოთ, რომელსაც ბოღვარის მთავრობა სე სმინად მიჰმართავს სელმე თავის დამოუკიდებლობის გამოხსენად. იგივე გავსეთი ამბობს: თუქმ რიტარის“ საავსტომ უარ-ჭვო ტიან მინადამ მოწინააღმდეგე, ვითომ რუსეთს და ჩინეთს შორის განსეთქილება ჩამგვარდნილიყოსო, მაგრამ ამ ორ სახელმწიფოთა შორის განწყობილებას მაინც ისე გვინატვავს, ვითომ ხაქმე მაინც საფიქრებელია და შეიძლება განსეთქილებაც კიდევ ჩამგვარდესო. ეს სე არ არის: — რუსეთს და ჩინეთს შუა ისეთი არა მომსდარა-რა, რომ საფიქრებელს რანმე მოკველდეოო.

ლონდონი. სასოგადობათა პალატამ მოარედ წავითხვის შემდეგ 341 ხმის შემტეხობით 311 წინა-აღმდეგე უარ-ჭვო გაღასტონის განხრ-პროექტი ირღანდაის თვით-მმართველობის შესახებ.

საქალაქდარო ცნობანი

ქრისტეს აქედ ჩუპე (1886) წელიწადია. ქვეყნის შექმნა-დამ 7:3:3:4. ქველი ინდიქტიონი მე-14, ამისი ქორონიკონი — უოზ=478 წელია. დაიწყო 1408 წ. და თავდება 1940 წ. ახალი ინდიქტიონი მე-4, ამისი ქორონიკონი — მ=42 წელიწადია. დაიწყო 1844 წ. და თავდება 2376 წ. 1886 წლის ზედ-ნადები - 3. სულის-წმინდის მოსვლა — 1 ივნისს, ამავე თვისს 9-დამ იწყოა 3 ეტრე-3 ავგოსის მარხვა. ეს მარხვა 1886 წელს 2 კვირით და 6 დღით არის.

მაისი 31 დღით არის

29 დღე სე თსაბათი. წმ. ქალწ მოწამ. თეოდოსიისი. წმ. დავით გარუსე-ლისა. ტუილისში დიდი დღეობა იციან — მთა-წმინდობა, მამა დავითის ეკლესიაში, საცა დიდ-დაღი მლოცვეი შევირბება სოღმე. კათ. თეოდოსიისი და მამიამე ეპისკ. ქე-შეპროტი შუა-დღე 11-59-9. ტუილისში მზე ამოდის 4-24; ჩადის 7-34. მთვარე-ამოდის 1-13; ჩადის 12-55 ნღ.

30 დღე, ვაკანკევი. ისაყ დაღმა-ტუილისა. კათ. კოროლის შერენანდისა და ფელიქსისა. ქეშარიტი შუა-დღე 11-59-21. ტუილისში მზე ამოდის 4-24; ჩადის 7-35. მთვარე ამოდის 2-21; ჩადის 1-4 ნღ.

31 დღე, შაბათი. წმ. მოც. და ფილოსოფოსისა ერმისა. სომქს. მე-49 დღე აღდგომის შემდეგ. ნახატონკი. 10 დღე თვისსა რამაზან 1303 წ. კიფრისა. დაბადების დღე იმამის ვასანისა (სუნიტ. მოძღვრება) ქეშარიტი შუა-დღე 11-59-33. ტუილისში მზე ამოდის 4-24; ჩადის 7-35. მთვარე ამოდის 3-26; ჩადის 1-40 ნღ.